

Interview s kancléřem v deníku Fuj

JAN KERBR

Již třiatřicetý ročník přehlídky ostravských divadel Ost-ra-var, probíhající v posledních listopadových dnech, byl zakončen inscenací Havlova *Odházení* v interpretaci činohry Národního divadla moravskoslezského. Ze se autorova tvorba výrazněji objevila na domácích jevištích v roce třicátého výročí „sametové revoluce“, nepřekvapilo, volba posledního titulu Václava Havla ovšem do jisté míry ano.

Šéf činoherního souboru Vojtěch Štěpánek, který ve funkci působil druhou sezonu, si přidělil roli autora hlasu. Tu v čerstvých inscenacích roku 2008 (pražské, plzeňské i českobudějovické) nabídl dramatik samotný. Jeho poznámky a připodobky se vyznačovaly typicky zdrženlivými rozpaky, Štěpánek uděluje pokyny a glosuje dění na jevišti více herecky, demiurga zkrátka interpretačně ztvárňuje. Jeho podání se vyznačuje inteligentní vemlouvavostí, celému kusu dodává

ovšem standardnější, méně havlovský styl.

Hra, pojednávající o ne zcela jednoduchém odchodu kancléře Riegra (Jan Fišar) z politického výsluní i o jeho poněkud komplikovanějším soukromém životě, má v ostravském provedení občas ráz společenské grotesky, v níž jevištní akce na sebe poutají výraznější pozornost než nezaměnitelné havlovské „slovo“. V první části dokonce Riegrový problém s fraucimorem přebíjejí ostří satirizujících pohledů na figúrky politické šachovnice. Režie stylizuje hrdinovu dlouholetou přítelkyni Irenu (Lada Bělašková) do poloh hystericky akčních, především tehdy, když se dáma natřásá před dvojicí oprsklých novinářů (Petr Houska, Robert Finta), připravujících s Riegerem interview pro deník Fuj. Poněkud pomalejší tempo do přestávky lze jistě „zaštitit“ hlasem autora („Chtěl jsem ale, aby se hra rozjížděla velmi dlouho a velmi pomalu“), divadelně neúčinněji v této části produkce působí Riegrovo setkání s obdivovatelkou Beou, mladou vědkyní s bizarní odborností (multikulturní sociopsycholožkou). Jan Fišar a představitelka zjitřené intelektuálky Sára Erlebachová zprostředkovávají jemně absurdní výstup, upomínající na nejlepší tradici havlovských inscenací.

Po přestávce nabere jevištní dění na tempo. Autorské poznámky, varující herce před přehráváním, mohou opět „omluvit“ příliš vypjaté situace, které nutně kulminují v příznaných citacích z arciděl světové dramatiky, Čechovova *Višňového sadu* a zejména Shakespearova *Krále Leara*. Nicméně v dobrém světle se na jevišti prezentuje řada dalších prota-

Umění odejít. Bývalý kancléř Rieger (Jan Fišar, vlevo) se svým politickým oponentem Kleinem (Vladimír Polák)

FOTO NDM - RADOVAN ŠTÁSTNÝ

gonistů, noblesní Veronika Forejťová v partu trochu somnambulní, ale stále důstojné Riegrový maminky, Renata Klemensová v roli jeho praktické dcery Vlasty, Tomáš Jirman jako měkce zjihlý a Riegrovým postojům dosud věrný tajemník Hanuš, či dynamický Vít Roleček, ztvárňující bezskrupulózního Viktora, který bez mrknutí oka přechází ze služby jednomu politikovi k tomu dalšímu, protivníkovi předchozího. Jeho nového šéfa, Vlastika Kleina, představuje Vladimír Polák jako na první pohled přátelsky bodrého, ve skutečnosti však bezohledného Riegrova následovníka.

Nejnáročnější úkol, vykreslit s intelektuálním šarmem hlavního hrdinu, plní Jan Fišar úctyhodně. Odcházejícího politika přesvědčivě vykresluje v přechodu od bezradnosti a bolestné rozlomenosti k rozhodnutí přijmout Kleinovu nabídku („Nechtěl bys dělat poradce mému poradci Vik-

torovi?“) a opentlí je patřičnou verbální tirádou.

Dramaturgie se k již kanonickému opusu postavila s pokorou, také jevištní akce šetřily aktualizujícími narážkami, vždyť i Klein si zasunul do vnitřní kapsy saka půjčenou tužku poměrně nenápadně. Inscenace s publikem – nejenom festivalovými hosty – solidně rezonovala, neomylně zabralo „Víte, co mi na jednom koktejlu řekl Molotov?“ Domnívám se, že autor by mohl být – s výhradami – spokojený. Hra totiž prokazuje i touto konkrétní interpretací svou životnost.

Václav Havel: Odcházení

Režie: Vojtěch Štěpánek

Scéna: Jan Tobola

Kostýmy: Marta Roszkopfová

Dramaturgie: Sylvie Vůjtková
Národní divadlo moravskoslezské
Ostrava, premiéra 14. 11.

Autor je divadelní kritik

« zpět na začátek